

Консультація для педагогів:

«Актуальність сенсорно-моторного розвитку дитини в умовах інклюзивної практики»

Сенсорний розвиток дитини – це розвиток її сприймання і формування уявлень про зовнішні властивості предметів: їх форму, колір, величину, розміщення у просторі. Він становить фундамент її розумового розвитку. З розвитком сенсорики у дитини з'являється можливість оволодіння естетичними цінностями в природі і суспільстві. Із сприйняття предметів і явищ навколишнього світу починається пізнання, тому сенсорні здібності є фундаментом розумового розвитку. Як відомо, інформація в мозок потрапляє через сенсорні канали: очі, ніс, шкіру, вуха, язик. Але через особливі потреби дитини інформація, отримана через органи чуття, надходить у мозок як різноманітні частини пазлів. Тому вони сприймають навколишній світ фрагментарно і надають іншого значення речам.

Сприймання у дітей з ООП характеризується уповільненістю та фрагментарністю. У них страждають зорова та слухова увага, дошкільники мають значні труднощі у групуванні предметів за різними ознаками. Часто діти з ООП не враховують просторові ознаки предметів, не користуються пробами, діють силою. Це позначається на їх предметно-ігрових діях, які найчастіше замінюються маніпулюванням, у подальшому це негативно впливає на оволодіння дитиною всіма видами побутової, практичної та пізнавальної діяльності.

Досягнення мети сенсорного виховання дітей з ООП відбувається завдяки:

- формуванню орієнтувально-пошукової діяльності (вміння виокремлювати, порівнювати, об'єднувати предмети в групи тощо);
- ознайомленню дітей з сенсорними еталонами (форми, кольору, розміру), з розмаїттям звуків, фактур, смаків, температур тощо;
- поєднанню сенсорного досвіду дитини зі словом, яке позначає те, що сприймається, допомагає закріпити в уявленні образи предметів, що робить їх більш чіткими, систематизованими та узагальненими.

Відчуття і сприймання у дітей з ООП формуються із затримкою у часі, своєрідно, із великою кількістю типових та нетипових особливостей. Недоліки становлення відчуттів та сприймання зумовлені особливостями психофізичного розвитку дітей з ООП (недосконалий розвиток уваги, уявлень, пам'яті, мовлення, мислення, предметної діяльності тощо).

Тому спеціальне навчання у дошкільному віці дітей з особливими освітніми потребами забезпечує той базис, що постійно має розвиватися і вдосконалюватися протягом усіх років навчання і виховання дитини дошкільного віку в практичних і продуктивних видах дитячої діяльності.

«Світ наповнений запахами та кольорами» – від народження дитини до 5 років – період активного чуттєвого, сенсорного розвитку. У цей час дитина особливо здатна до сприйняття кольору, форми, розмірів, предметів, навколишніх звуків. Спочатку інформацію про світ вона отримує через тактильні відчуття, запахи. Потім провідними джерелами інформації стають зір та слух. Дитина запам'ятовує зовнішній вигляд предметів, впізнає знайомі їй зображення. Всі розвиваючі іграшки, рекомендовані для цього віку, враховують ці особливості.

Розвитку основних органів відчуттів малюка можна і необхідно сприяти. Дорослі повинні надати дитині якомога більше об'єктів для вивчення. Щоб активно розвивались зір,

слух, органи чуття, вам потрібно придбати різноманітні посібники та предмети. Предмети повинні мати різноманітну форму і бути виготовленими з різних матеріалів.

Навчіть дитину розрізняти температуру, торкаючись льоду, металевих предметів, нагрітих на сонечку камчиків, занурюючи руки в теплу воду. Навчайте малюка порівнювати предмети (палички, іграшки, стрічки) за висотою, довжиною. Знайомте з розмаїттям відтінків кольорів, звуків, запахів. Учть дитину знаходити предмети того кольору, який ви називаєте. Придбайте дитині або зробіть самостійно тактильний килимок.

Дрібна моторика - так називається злагоджена і уміла робота наших пальців. Вона і тому називається дрібною, що пальці змушені виконувати складні і тонкі рухи. На кистях рук розташовано безліч рефлекторних точок, від яких йдуть імпульси в центральну нервову систему.

Чим краще розвинені дрібні рухи пальці, тим гармонійніше розвивається людина. А виявлений прямий зв'язок розвитку дрібних рухів руки з розвитком мовлення.

Розвиток дрібної моторики у дітей з ООП

Необхідність розвитку дрібної моторики рук у дітей з особливими освітніми потребами обумовлена її взаємодією з мовленнєвою моторикою. Вдосконалення дрібної моторики сприяє активізації моторних мовленнєвих зон головного мозку, внаслідок чого розвивається мовленнєва функція.

Труднощі в дітей з ООП пов'язані не лише з відчуттям фізичного обмеження та дискомфорту переживаними втратами своїх можливостей, але й з «багажем» того негативного ставлення, з яким стикається людина, «з особливостями» у своєму найближчому оточенні.

У дітей з обмеженими можливостями слабо розвинуті дрібні м'язи рук, недостатня координація рухів, не закінчено окостеніння зап'ясть і флангів пальців. Тому рухи характеризують недостатню чіткість і організованість. Відзначаються порушення координації, темпові розлади, стомлюваність рухів, недостатня сформованість графо моторних навичок. Тому потрібно розвивати дрібну моторику спеціальними вправами. Діти з ООП люблять різні природні матеріали, предмети вжитку та побуту.

Нарямки роботи:

- 1. Пальчикові ігри – пальчикова гімнастика.**
- 2. Робота з папером**
- 3. Малювання**
- 4. Ігри з дрібними предметами**
- 5. Ігри-шнурівка**
- 6. Ігри в сухому басейні для рук**
- 7. Ліплення з пластиліну, глини, тіста**
- 8. Ігри з конструктором**

Всі ці ігри спрямовані на роботу дитячих пальчиків. Мова і рухи дитини тісно взаємопов'язані. Мовленнєви розвиток безпосередньо залежить від розвитку загальної та дрібної моторики дитини. Тому, розвиваючи руку дитини, ми розвиваємо його мову. Завдання з розвитку дрібної моторики повинні приносити дитині радість, не повинні викликати перевтомлення і бути доступними. Роботу з розвитку дрібної моторики слід проводити постійно, лише так досягається максимальний ефект від вправ.

Кожна дитина – це унікальна, неповторна особистість. А дорослому потрібно лише своєчасно забезпечити необхідні умови, що означає:

- створити розвивальне середовище, надавши об'єкти для вивчення;
- не заважати дитині самостійно набувати знання, допомагати лише за необхідності, або якщо дитина сама про це попросить.